

Edebiyat Kuramları

Dersin Adı	Kodu	Yarıyılı	ECTS Kredisi	Kredisi	Teorik	3
					Uygulama	Yok
Edebiyat Kuramları	4021	Güz/7.Yarı Yıl	5	3	Laboratuvar (Saat/Hafta)	Yok

Dersin Dili	Türkçe
Dersin Türü	Zorunlu
Ders Verme Aracı	Tahta
Dersin Koordinatörü	Prof. Dr. Yakup Çelik, Doç. Dr. Nihayet Aslan, Yard. Doç. Dr. Ali Yıldız
Dersin İçeriği	Edebiyat kuramları. Batı edebiyatında varlığını hissettiren önemli teorilerin temsilcilerinin ve teori içeriklerinin incelenmesi. Dil ve edebi eser ilişkisi, edebi metni dış dünya ile ilişkisi bakımından, yazarı merkez alan, okuyucu merkezli olup eseri yapı, üslup ve anlam bakımından değerlendiren teori ve anlayışlar.
Dersin Amaçları	Öğrencinin, edebiyat kuramlarının tarihini, kuramların hangi işleve daha fazla değer verdiğini ve niçin böyle yaptığını, bir kuramın "edebiyatın anlaşılmasına" nasıl katkıda bulunduğunu, çağdaş ve bilimsel edebiyat düşüncesine neler ilave ettiğini örneklerle öğrenmesi amaçlanmaktadır.
Dersin Çıktıları (Bölüm Çıktıları esas alınarak öğrenciye dersin kazandıracığı bilgi ve beceriler)	Bu ders öğrenciye edebiyat kuramları ve eleştiri yöntemlerinden yola çıkarak herhangi bir edebi türde yazılmış bir eseri (şiir, roman, öykü, tiyatro) inceleme ve değerlendirme yetisi kazandıracaktır.
Dersin Kitapları / Notları	<ol style="list-style-type: none"> 1. Berna Moran, <i>Edebiyat Kuramları ve Eleştiri</i>, 8. baskı, Cem Yayınları, İstanbul 1991. 2. Terry Eagleton, <i>Edebiyat Kuramı</i>, Çeviren: Esen Tarım, Ayrıntı Yayınları, İstanbul 1990. 3. Georg Lukacs, <i>Estetik I-II-III</i>, Çeviren: Ahmet Cemal, Payel Yayınları, İstanbul 1985. 4. Tahsin Yücel, <i>Yapısalcılık</i>, Ada Yayınları, İstanbul 1982. 5. Hilmi Yavuz, "Déconstruction ve Derrida üzerine Notlar", <i>Felsefe Üzerine</i>, Bağlam Yayınları, İstanbul 1987. 6. Roland Barthes, <i>Yazının Sıfır Derecesi</i>, Çeviren: Tahsin Yücel, Metis Yayınları, İstanbul 1989.
Yararlanılacak Diğer Kaynaklar	<ol style="list-style-type: none"> 1. R.Wellek-A.Warren, <i>Edebiyat Biliminin Temelleri</i>, Çeviren: Ahmet Edip Uysal, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1983. 2. Kubilay Aktulum, <i>Metinlerarası İlişkiler</i>, 2. baskı, Öteki Yayınevi, Ankara 2000. 3. Murat Belge, <i>Marksist Eleştiri</i>, B/F/S, İstanbul 1989. 4. Nejat Bozkurt, <i>Sanat ve Estetik Kuramlar</i>, Ara Yayınları, İstanbul 1992. 5. Roland Barthes, <i>Anlatuların Yapısal Çözümlemesine Giriş</i>, Çeviren: Mehmet Rıfat-Sema Rıfat, Gerçek Yayınevi, İstanbul 1988. 6. Ernest Fischer, <i>Sanatın Gerekliği</i>, Çeviren: Cevat Çapan, De Yayınevi, İstanbul 1968. 7. Umberto Eco, <i>Anlatı Ormanlarında Altı Gezinti</i>, Can Yayınları, İstanbul 1996. 8. Terry Eagleton, <i>Eleştiri ve İdeoloji</i>, Çeviren: E.Tarım-S. Öztopbaş, İletişim Yayınları, İstanbul 1985. 9. Joseph Campbell, <i>Kahramanın Sonsuz Yolculuğu</i>, Çeviren: Sabri Gürses, Kabalcı Yayınları, İstanbul 2000. 10. Maggie Humm, <i>Feminist Edebiyat Eleştirisi</i>, Çeviren: Berrin Oktay-Devrim Yılmaz v.d., Say Yayınları, İstanbul 2002. 11. Mehmet Rıfat, <i>Göstergebilimcinin Kitabı</i>, Düzlem Yayınları, İstanbul 1996. 12. Colby Beaugrand, "Narrative Models of Action and Interaction", <i>Cognitive Science içinde</i>, Ablex Publishing Coop. Norwood, New Jersey 1979.

	<p>13. David Brooks, "Modernism", <i>Encyclopedia of Literature and Criticism</i>, Routledge, London 1990, s.119.</p> <p>14. Bülent Aksoy, Nazan Aksoy, "Rus Biçimciliği Üzerine", <i>Batı ve Başkaları</i>, Düzlem Yayınları, İstanbul 1996, s.11-40.</p> <p>15. Süheyla Bayrav, <i>Dilbilimsel Edebiyat Eleştirisi</i>, Multilingual Yayınları, İstanbul 1999.</p> <p>16. Dilek Doltaş, <i>Postmodernizm: Tartışmaları ve Uygulamalar</i>, Telos Yayıncılık, İstanbul 1999.</p> <p>17. Yıldız Ecevit, <i>Türk Romanında Postmodernist Açılımlar</i>, İletişim Yayınları, İstanbul 2001.</p> <p>18. Ian Watt, <i>The Rise of the Novel</i>, Penguin 1957.</p> <p>19. René Girard, <i>Romantik Yalan ve Romansal Hakikat</i>, Çeviren: Arzu Etensel İldem, Metis Yayınları, İstanbul 2001.</p>
--	--

Ön Koşul Dersleri	Yok
Ön Koşul Konuları	Yok
Ödev ve Projeler	Öğrencilerden seçecekleri bir kuramı yine kendi seçecekleri edebi bir metne uygulamaları istenecektir.
Laboratuvar Deneyleri	Yok
Bilgisayar Kullanımı	Yok
Diğer Uygulamalar	Yok

	Adedi	Etki Oranı,%	
Başarı Değerlendirme Sistemi	Ara Sınavlar	2	40
	Kısa Sınavlar	-	-
	Ödevler	1	20
	Projeler	-	-
	Dönem Ödevi	-	-
	Laboratuvar	-	-
	Diğer	-	-
	Final Sınavı	1	40

Ders Gruplarına Göre Ders Kredisinin Dağılımı,%	Temel Bilimler (TM)	% -
	Temel Türk Dili ve Edebiyatı Dersleri (TDE)	% 40
	Meslek Dersleri (MD)	% 20
	Sosyal ve Beşeri Bilimler (SB)	% 40

HAFTALIK DERS PLANI

Hafta	Konular
1	Temsil etme işlevine öncelik tanıyan edebiyat kuramları işlenecek. Bunların edebiyatla gerçeklik arasındaki ilişkiyi vurgulaması, Avrupa sanat anlayışında Aristoteles'ten beri bu yaklaşımın "mimesis" olarak adlandırılması işlenecektir.
2	Yansıtma Kuramı: Platon ve Aristoteles'in estetik görüşleri işlenecektir.
3	Çağrı işlevine öncelik tanıyan edebiyat kuramları, bunların edebiyatı ya söz sanatlarını uygulamaya ve toplumsal bir edimi oluşturmaya yönelik kullanımsal (pragmatik) bir davranış biçimi olarak girmesi, ya da edebiyatın alımlanmasını ve etkilerini vurgulaması işlenecektir.
4	Stendhal, Balzac, Zola ve Flaubert gibi romancıların elinde gelişen ve Marksist estetiği doğuran gerçekçilik akımından yola çıkarak toplumcu gerçekçilik, eleştirel gerçekçilik gibi kuramlar işlenecektir.
5	Toplumcu gerçekçilik, eleştirel gerçekçilik kuramlarından doğan, eserin meydana geldiği ortam ya da yansıttığı gerçeklik üzerine oturtulan eleştiri çeşitleri (tarihsel, sosyolojik, marksist eleştiri) ele alınacaktır.

6	Dışarının işlevini öne çıkaran edebiyat kuramları, örneğin klasik ve romantik dönemin "dahi"lik anlayışı işlenecektir.
7	Sanatçıya ve sanatçının yaşantısına yönelik anlatımcılık kuramına bağlı olarak sanatçıya dönük eleştiri yöntemleri incelenecektir.
8	Edebî yapının kendisini, metni ve bunların iç düzenini kurgusunu merkeze alan kuramlar işlenecektir.
9	1930'larda başlayan ve 1950'lere kadar etkinliğini sürdüren, önceki edebiyat ve eleştiri yöntemlerine (yansıtmacılık ve anlatımcılık) tepki olarak ortaya çıkan, biçim ve içerik sorunlarını ön planda tutan Yeni Eleştiri kuramı incelenecektir.
10	Yeni Eleştiri kuramı ile birçok ortak noktası olan ve 1960'larda ortaya çıkan Yapısalcılığın önemli kaynaklarından birini oluşturan Rus Biçimciliği ve Fransa'da Roland Barthes, Gérard Genette, A. J: Greimas ve Tzvetan Todorov gibi eleştirmenler ve yazınbilimciler tarafından başlatılan Yapısalcılık kuramı işlenecektir.
11	Çağdaş edebiyat kuramları I; Psikoanalitik ve Feminist eleştiri işlenecektir.
12	Çağdaş edebiyat kuramları II; Hermeuatik (Yorumbilim) ve Yapısökücülük işlenecektir.
13	Çağdaş edebiyat kuramları III; Postmodern eleştiri işlenecektir.
14	İşlenen edebiyat kuramlarına göre edebi bir metnin incelenmesi yapılacaktır.
15	Genel değerlendirme yapılacaktır.

Düzenleyenler	Yard. Doç. Dr. Bahriye Çeri	Tarih	20.12.2006
---------------	-----------------------------	-------	------------